

STAMMEBLADET

FORENINGEN FOR STAMMERE I DANMARK

NR. 1 FEBRUAR 1994 19. ÅRGANG.

TEMANUMMER

OM

LOKALARBEJDE

NORDISK STAMMESEMINAR

PÅ ISLAND

19/8 - 21/8 1994

STAMMEBLADET er medlemsblad for

Foreningen for Stammere i Danmark (FSD),

som har følgende formål:

- at udbrede kendskabet til stammere og stammeres vilkår,
- at udøve en oplysende og rådgivende virksomhed med hensyn til stammens årsager, forebyggelse og behandling,
- at støtte forskning med hensyn til stammen og stammebehandling,
- Varetage stammeres interesser på enhver måde.

Stammebladet udkommer 6 gange om året og næste nummer har deadline den 10. Marts 1994.

Dette nummer er trykt i 370 eksemplarer hos:
Pan Tryk, Skive

Redaktion: Lene Hansen

Breve og indlæg sendes til:
Foreningen for Stammere i Danmark
c/o DSI
Landskronagade 66
2100 København Ø

Indlæg **skal** være læselige, og de må meget gerne være skrevet på maskine eller på diskette.

INDHOLD

Nyt fra formanden	side 4
Lokalafdeling i Nordjylland	side 5
Lokalt arbejde i København	side 6
Lokalafdeling som forældregruppe	side 9
Hvordan et regionalt møde blev til en lokalgruppe	side 10
Lokalt oplysningsmøde	side 11
Svensk bog om stammen	side 15
Dansk Videnscenter for Stammen	side 17
Nordisk Stammeseminar 1994	side 19
Kontingent	side 22
Ligeværd i folkeskolen og ligeværdig ud af den	side 23
Referat af bestyrelsesmøde d. 6/2	side 24
International Fluency Association	side 26

FRA REDAKTIONEN.

Dette nummer af stammebladet vil handle mest om lokalarbejde og hvilke erfaringer man har m.m. Hvis der er andre der har lyst til at skrive om deres erfaringer med lokalarbejde eller andet, så send det til mig.

Lene Hansen.

NYT FRA FORMANDEN.

Kære medlem!

Velkommen til "stammeåret" 1994.

Jeg håber i alle er kommet godt ind i det nye år. Måske med det nytårsforsæt at gøre noget mere for "stammesagen".

Der bliver hele tiden snakket om prioritering af de begrænsede ressourcer. Når/hvis der skal ske en prioritering, må vi til gengæld kræve, at man går ind og ser på, hvorledes den givne behandling virker og hvis ikke, hvordan man så kan forbedre resultaterne. Dette er man også begyndt på så småt rundt omkring, men vi kan stadig komme ud for, at man sender stammere til øre-, næse og halslægen, fordi det har man altid gjort, uden at undersøge bagefter om denne dyre undersøgelse giver stammeren en bedre tilværelse.

I dette nummer er der vedlagt et girokort til brug for indbetaling af kontingent for 1994 på kun 60 kr.

Det ville lette bestyrelsens og kasserens arbejde meget hvis du hurtigt indbetaler dit kontingent. Der bliver derved flere ressourcer tilbage til at rekruttere flere nye medlemmer.

Generalforsamling

Husk at forslag der ønskes behandlet på den ordinære generalforsamling d. 23. april 1994, skal være formanden i hænde senest 1. marts 1994.

Men husk også at du altid er velkommen til at komme med dine gode idéer til bestyrelsen.

Med venlig hilsen
Henrik N. Jensen

ERFARINGER MED LOKALT ARBEJDE

Henrik N. Jensen har følgende erfaringer med lokalafdeling.

Lokalafdeling i Nordjylland

Jeg var i sin tid med til at starte en lokalafdeling i Nordjyllands amt. Mine erfaringer er:

1. Der skal være én, der er ansvarlig for arbejdet. Den ene skal igen have nogle med delansvar til at støtte sig, og således at der er en til at tage over, når den ansvarlige ønsker at stoppe.
2. Der skal udarbejdes et program for mindst et halvt år af gangen.
3. Kommunikationen mellem lokalafd. og bestyrelsen/landsforeningen skal fungerer.
4. Lokalafd. skal have både udadvendte og indadvendte aktiviteter.
5. Klikedannelse skal forsøges undgået.
6. Lokalafd. skal dække et område, hvor transporttiden ikke er for lang til mødestedet.
7. Samarbejde med taleinstitut/PPR-kontorer vil være med til at udvikle foreningen f.eks. ved i fællesskab at arrangere kurser/møder.

Per Fabæch Knudsen har disse erfaringer med

Lokalt arbejde i København

Jeg er blevet bedt om at skrive lidt om mine erfaringer med lokalafdelings arbejde i København igennem tiden til dette temanummer om lokalt stammearbejde.

Det er ikke fordi, der er så meget at prale af. Men man kan selvfølgelig også uddrage noget lærdom af erfaringer, der ikke er ubetinget positive.

Jeg begynder med begyndelsen. Og begyndelsen i denne sammenhæng er 1981, hvor jeg blev medlem af stammeforeningen, og hvor jeg samtidig kom i "Åbent Hus" på Taleinstituttet i Hellerup. "Åbent Hus" var et arrangement som Taleinstituttet stod for. Dette indebar, at der skulle være en fra Taleinstituttet, som var ansvarlig for, at der blev lukket og slukket efter os.

Det gik fint i begyndelsen, men efterhånden blev det lidt trættende (for mig) at møde de samme mennesker uge efter uge, uden der skete en pind. Jeg havde set "Åbent Hus" som en mulighed for at møde andre stammere, som jeg kunne snakke med om stammen og diskutere stammeproblemer med osv. Men hele stemningen var ikke til dét på "Åbent Hus". Her gjaldt det om at "hygge" sig, og stammen var på en eller anden måde ikke et emne, man kunne "hygge" sig med at tale om.

Der var andre end mig, der ikke var tilfredse med "Åbent Hus"-tilbudet. Vi satte os sammen for at tale om, hvad vi kunne gøre, og det endte med, at vi fandt ud at prøve at oprette nogle selvhjælpsgrupper. Vi indkaldte derfor til et møde på Taleinstituttet, hvor der kom ca. 20 mennesker. Vi fortalte om vores idé, og efterfølgende blev der dannet to grupper. Den ene selvhjælpsgruppe kørte ikke så længe, men den anden gruppe - som jeg var med i - fungerede (med nogle udskiftninger undervejs) i 3 år.

Grupperne fungerede sideløbende med "Åbent Hus" - og som regel gik vi op til "Åbent Hus" efter gruppemøderne - men efterhånden blev der færre og færre deltagere til "Åbent Hus". Det var så her idéen om en egentlig lokalafdeling opstod.

Vi ville have et sted, vores *eget* sted, hvor stammere kunne mødes, når der var behov for det. Vi ville ikke være afhængige af Taleinstituttet, så drømmen var at finde en nedlagt butik, og så indrette stammelokaler der. Vi indkaldte derfor til møde igen, der mundede ud i, at det var en mægtig god idé. Der blev nedsat en arbejdsgruppe, der dels søgte fonde om penge, og dels arrangerede en støttefest for lokalafdelingens oprettelse.

Det tog lang tid at planlægge støttefesten. Der skulle skaffes et sted at holde festen i, der skulle skaffes bands og der skulle annonceres. Der skulle laves og opsættes plakater. Der skulle købes øl og vand, smøres madder til salg osv. osv. Da selve aftenen oprandt, havde vi jo forestillet os, at salen ville være fyldt til bristepunktet - især med stammere. Men vi blev temmeligt skuffede. Udover planlægningsgruppen kom der 1 (én) stammer, og han havde deltaget i en anden fest i huset og var ved ankomsten til huset blevet opmærksom på vores arrangement.

De 3 bands vi havde skaffet til at spille til støttefesten, spillede gratis. De fik dækket deres transportudgifter og fik gratis øl og vand. Det var så heldigt, at musikerne havde fortalt vidt og bredt at de skulle spille, så deres venner kom og betalte 20 kr. i entré for at høre dem spille. Der kom måske 50 mennesker ialt udover musikerne og planlægningsgruppen. Hvis ikke musikerne havde fået deres venner til at komme, og planlægningsgruppen ikke havde taget kærester og venner med, så havde der kun været talepædagog Kaj Lauridsen, som hele vejen igennem havde støttet oprettelsen af lokalafdelingen, og hans kone og den enlige stammer, der var mødt op ved et tilfælde.

Det var som sagt ret skuffende. Vi fik dog et beskedent overskud ud af det, som lagde grundlaget for porto- og andre udgifter i forbindelse med indkaldelse til det næste møde vi afholdt. Men der blev ikke penge til egne lokaler i det moment, så vi måtte stadigvæk mødes privat og i lejede lokaler i den indre by.

Efter et stykke tid, hvor tilslutningen til møderne dalede, gik lokalafdelingen i sig selv igen.

Et par år senere prøvede vi nok engang. Indkaldte alle stammere vi kendte fra Københavns, Roskilde og Frederiksborg amter til møde i København. 20-25 stykker til det første møde, 2-3 stykker efter nogle få måneder. Derefter "dvaletilstand" et år eller to.

Så prøvede vi igen. 10-15 stykker til det første møde, 2-3 stykker efter nogle måneder. Derefter "dvaletilstand" igen - og det er den tilstand vi p.t. er i i Københavnsområdet.

Man kan så spørge: hvad er der gået galt? Københavnsområdet huser mange stammere, der alle sammen mere eller mindre har et eller andet behov for, at møde andre mennesker i samme situation. Hvorfor møder man så ikke op, når der sker noget?

Jeg kan ikke svare andet på spørgsmålet, end at stammeres behov for at møde andre i samme situation er prioriteret lavt på listen over gøremål, man ellers har. Og selvfølgelig, at der kan være forskellige behov på forskellige tidspunkter af livet.

Det sidste er i hvert fald begrundelsen for, at jeg for øjeblikket personligt ikke prioriterer det lokale arbejde særligt højt. Jeg er for øjeblikket mere til det nationale og internationale arbejde - og så selvfølgelig familie og erhvervsarbejde.

Maja Knudsen, forældrerepræsentant i Roskilde Amt.

LOKALAFDELING SOM FORÆLDREGRUPPE

Lokalgruppe er i dette tilfælde lig med FORÆLDREGRUPPE, det vil sige at vores gruppe har - og havde da gruppen blev startet - det ene punkt fælles, at vi er forældre til børn med et talehandicap.

Vi havde fået kontakt med hinanden ved en foredragsaften om stammen arrangeret af FSD og PPR-Roskilde i efteråret 92.

Forældregruppen - 6-7 forældrepar fra Østsjælland - mødtes et par aftner over en kop kaffe for at drøfte stort og småt, lære hinanden at kende, samt udveksle erfaringer om tilbud til stammebarnet og familien.

En vigtig ting for alle i gruppen er/var at finde forståelse - hos ligestillede - for de mange dilemmaer og den skyldfølelse man har med et stammebarn i familien!

Vi oplevede at flere forældre med mindre børn ikke anede hvilke muligheder, der var for hjælp.

Det kom ikke bag på os, for vi "hærdede" forældre med børn på 10-12 år havde ganske den samme oplevelse og gruppens voksne stammere ligeså. Disse konstateringer affødte idéen om at udsende folderen "Stammer dit barn".

Gruppens første projekt, udsendelse af folderen, har da også formået at nå langt omkring og skaffet os kontakt med mange "nye" forældre, og efter omtale i BUPL's fagblad har flere børnehavepædagoger henvendt sig til os for at have vores folder til uddeling blandt forældre.

Efter 1 ½ år som gruppe, er det ikke gruppen som sådan der er samlingspunktet - den geografiske afstand mellem os gør det vanskeligt - men vi ved der er knyttet kontakter mere lokalt, og det vil vi forsøge at udbygge når nye forældre retter henvendelse til os.

Foredragsaftnerne - vi i samarbejde med de lokale PPR-kontorer har arrangeret - har også været en stor succes. Stort fremmøde og spørgelyst fra både forældre og andre der arbejder med børn.

Vi håber at lokale initiativtagere vil give en hånd med for at få gennemført lignende foredrag i andre lokalområder.

Foreløbig har vi på Sjælland afholdt foredragsaftner i Roskilde og i Køge.

Carl Erik Peters-Lehm har følgende erfaringer med

Hvordan et regionalt møde blev til en lokalgruppe.

I efteråret 1993 afholdt FSD som et forsøg et regionalmøde i Varde. Formålet var dels at oplyse om stammen til alle de, der kommer/er i kontakt med stammere dels at søge etableret en lokalgruppe.

Det blev en spændende, omfattende og givende arbejdsopgave at påtage sig. At træffe aftaler om medvirken med mennesker, der stod forskellige steder i forhold til det at stamme, aftale lokale, kaffe, orientere dagspresse, lokal- samt regionalradio, foranledige udsendelse af foldere til alle mulige faggrupper, forældre til stammere o.s.v. - o.s.v. - ja, det var en STOR opgave.

Men så kom vi da til mødet. Der mødte 45 mennesker op fra 3 kommuner, så jeg var godt tilfreds. Der var en dejlig stemning på mødet. Først var der forskellige indlæg (bestilt) om små og store stammere, om kurser for stammere og om stammerne i de tre kommuner. Dernæst var der mulighed for såvel spørgsmål som kommentarer. Vor formand, Henrik Jensen talte om FSD, dens formål, arbejdsopgaver, støttemuligheder i forhold til lokalgrupper og mere endnu. Og endelig fik vi 15 medlemmer til en lokalgruppe, der i skrivende stund (november 1993) er ved at blive "søsat".

Se, det var et godt møde!

Ugen efter var en voksen stammer og jeg i lokalradioen, hvor vi havde en lille time, til at tale om stammen. Det gav mange responser bagefter.

Idé! Hvis FSD holdt 12 møder af den slags pr. år, så ville vi i år 2000 kunne være et sted mellem 1000 og 2000 medlemmer i FSD!

Sikke en indflydelse det ville kunne gi' os!

Her bringes en praktisk vejledning i at afholde lokale oplysningsmøder med henblik på at starte lokalgruppe under FSD.

LOKALT OPLYSNINGSMØDE

Før møde

Træffe aftaler om medvirken samt dato med lokal talekonsulent/-pædagog talepædagog eller psykolog fra småbarnsstammekursus

(Jylland: Taleinstituttet i Århus

Sjælland: PPR-kontor)

voksenstamer

forældre, der har været på småbarnsstammekursus

forældre til teenagestammer

repræsentant fra FSD's bestyrelse

Husk at aftale takst for deltagelse, dersom nogen ønsker betaling

Der indsendes budgetoverslag til kassereren for FSD.

I budgettet skal indgå **aftalte takster, km-penge, annonceudgifter, kaffe-samt lokaleudgifter, foldere/hæfter samt "diverse"**.

!! Dette bør ske senest 6 uger før møde!!!

Lokale

Aftal/bestil lokale. En skoles kantine er idéel, da der så er mulighed for at få lavet kaffe m.m. til en overkommelig pris (i så fald skal dette også aftales med skole/kantinedame). Ellers kan andet skole lokale benyttes.

Man skal kontakte skoleforvaltning eller skole for at få tilladelse til benyttelse af lokale.

Afgørede for et "ja" er, at det er FSD som forening ved lokal repræsentant, der arrangerer mødet.

!! Dette bør ske senest 6 uger før møde!!

Folder

Folder (se bilag) sendes ud via FSD's sekretariat, som skal have postnumrene på de områder, der skal inviteres. Man skal selv invitere amtets chefpsykolog.

Det lokale PPR-kontor skal have mange (30-60) foldere til uddeling blandt stammebørns forældre, personale etc.

!! Folder bør sendes ud senest 3 uger før møde!!

Avis

Omtale: kontakt den regionale avis, der gerne vil have sådant stof. Fortæl om idéen med mødet, myter/fordomme vedrørende stammen etc.

Annonce: indrykkes i lokal(e) avis(er) senest ugen før.

Radio

Lokalradio: kan bringe folderens indhold under servicemeddelelser ugen før/på dagen. Det koster sandsynligvis lidt. Aftal pris og få regning, der betales af FSD's kasserer.

Regionalradio: bringer på dagen. Der bør sendes ind ugen før.

Skiltning

Der skal skiltes, så lokalet er let at finde, både ude og inde.

Foldere, hæfter om stammen

Bed sekretariatet sende alle slags foldere/hæfter til almindelig uddeling. De skal bestilles og være fremme i god tid.

Mødet

Lokalrepræsentanten, der har "lagt navn til" i annoncer foldere o.s.v. bør være leder af mødet, men ikke selv stå for noget punkt.

Spørgsmålene på anden side af folder (bilag) er en god "dagsorden", og så rækkefølgen.

Kaffe skal drikkes før "Hvad kan vi bruge vor viden til?"

Efter kaffe, lad FSD's repræsentant fortælle om foreningen, dens formål, arbejdsområder og -opgaver, støttemuligheder o.s.v.

Og så besvare spørgsmål ved hjælp af alle, der har haft ordet samt dig selv, og til slut tale lokalgruppe.

Ved indgangen ligger foldere/hæfter, og nu lægges der også tilmeldingsliste med plads til navn, adresse, tlf. nr., samt afkrydsning vedr. lokalgruppe- og dermed FSD-deltagelse.

Tak for i aften!

Efter mødet

Afregninger: det kan klares ved at sende fakturaer eller boner med en oversigt over formål til kassereren.

Lokalgruppe

Indsende tilmeldinger til FSD's kasserer. Gruppen får kr. 100 pr. medlem, der betales kr. 60 i årligt kontingent.

Indkalde til første lokalgruppemøde, hvor man aftaler formål, mål, arbejdsopgaver for de(n) enkelte.

Hermann Christmann har sendt følgende indlæg til temanummeret.

SVENSK BOG OM STAMMEN

Per Alm fra Lund er for Sveriges Stamningsföreningars Riksförbund ved at udarbejde en mappe med titlen *Om stamning och vad man kan göra åt det*. Endnu findes bogen kun som samlemappe, som bliver suppleret hen ad vejen. SSR har solgt mappen i et stykke tid. Det er meningen, at mappen, når den er færdig, skal omarbejdes til en bog. Derfor vil jeg i det følgende omtale den som bogen.

Bogens formål er at kunne bruges ved selvstudier, i studiekredse (gruppearbejde) og ved talepædagoguddannelsen. Bogen henvender sig først og fremmest til folk, der stammer, men også til talepædagoger, lærere, forældre til stammende børn, og mennesker, som interesserer sig for stammen.

Bogen er indtil videre opdelt i fire afsnit.
Det første afsnit indeholder

Del I: Alment om stammen og dens behandling

- Hvad er stammen
- Hjernen og talen
- Etablerede teorier om stammen
- Forskning om stammen
- Behandlingsmetoder - oversigt.

Del II: Om personlig udvikling

- Stress
- Afspænding
- Mental træning.

Efter hvert kapitel er der forslag til diskussionsemner og der er angivet litteratur at fordybe sig i.

Del III: At ændre sin tale og **Del IV: Sammenfatning** er endnu ikke færdige.

Efter Del IV er der en litteraturliste for hele afsnittet.

I mappens afsnit 2 er der en plan for et studiekredsforløb. Der er forslag til formål, der er gode råd om den praktiske afvikling af en studiekreds, og der er forslag (temmeligt strukturerede) til, hvad man kan beskæftige sig med (og som i vidt omfang består i at diskutere emnerne i afsnit 1) på hvert møde i et forløb.

Afsnit 3 indeholder praktiske hjælpemidler til den enkeltes personlige planlægning. Der er et skema til en ugeplan og der er et skema til hjælp til opstilling og realisering af sine personlige mål.

Afsnit 4 består af en samling af avis- og ugebladsudklip omhandlende stammen.

Uden at give en egentlig anmeldelse af bogen (det venter jeg med, til den er færdig), er det min opfattelse, at bogen som diskussionsgrundlag i en studiekreds ser ud til at være meget anvendelig. Der er lagt et meget stort arbejde i bogen, og den kommer ind på mange ting i forbindelse med stammeforskning, stammebehandling og personlig udvikling, og den kommer ind på mange af de problemer, man som stammer går og tumler med. Endvidere - og det skal ikke undervurderes - gruppen har et materiale at samles om, man behøver ikke opfinde hjulet igen.

Bogen (mappen) kan købes hos den svenske stammeforening. Prisen er 130 svenske kroner, det er kostprisen og jeg synes, det er billigt. Måske FSD kunne anskaffe et eksemplar? - som inspirationskilde og/eller til udlån til interesserede (svenskkyndige!) grupper.

Dansk Videnscenter for Stammen

blev officielt indviet med en reception den 3. februar, hvor mange var mødt frem fra nær og fjern for at ønske tillykke med "stammecentret".

Følgende personer er ansat i centeret:

Per f. Knudsen som centerleder

Tine Egebjerg som centermedarbejder

Louise Laugesen som sekretær/administrativ medarbejder.

Som beskrevet i Stammebladet nr. 6, 1993 vil centrets hovedindsatsområder i begyndelsen være:

- tidlig indsats overfor små børn, der stammer.
- styrket indsats overfor skolebørn, der stammer.
- opbygning af et netværk, der kan yde konsulentbistand til behandlere, som ønsker det.
- information til arbejdsmarkedet om stammen.

Centeret har fået ny adresse:

Dansk Videnscenter for Stammen

Emdrupvej 101, Bygning C, 2400 København NV

tlf: 3969 6633, lokal 2531, fax: 3969 2464

Den nye centerleder, Per F. Knudsen, i snak med to af gæsterne.

Korridorforhandlinger i centeret.

Der var mange "pinger" tilstede ved receptionen.

Nordisk stammeseminar foregår i år på Island.

NORDISK

samarbejde har været meget godt de seneste årtier. Det gælder også for samarbejdet mellem de personer som tegner de nordiske foreninger for de som stammer.

Med det nordiske stammeseminar har man fundet en god grund for samarbejdet. Der kommer personer fra de fleste hjørner i Norden og deler en følelse af samhørighed og solidaritet, foruden det at deltage i forskellige aktiviteter for at øge sine kundskaber og dele sin oplevelser.

De seneste to år har Island kommet ind i dette samarbejde og nu er det snart tiden for det Nordiske Stammeseminar på Island.

NORDISK '94

foregår i dagene 19. - 22. august 1994. Det bliver så tidligt eftersom efteråret kommer lidt tidligere på Island og vi vil gerne have at vores gæster får set noget af den Islandske sommer. Tidsrammen bliver også længere en den plejer at være. Når man foretager en så lang rejse kan man lige så godt forsøge at udnytte den fuldt ud.

Seminariets hovedtema bliver SELVOPFATTELSE, som bliver behandlet fra forskellige synsvinkler.

Ankomst til Island forventes at blive fredag eftermiddag og vi ankommer fredag aften til Reykholt (på det vestlige Island). Seminaret vil vare indtil om mandagen, d.v.s. 3 nætter. Tilbagerejse om tirsdagen for de som ikke deltager i den 4-5 dages busrejse som vi planlægger efter seminaret. Det bliver en rigtig stammetur!!

Priserne er ikke fastsatte endnu, men deltagerpris for seminaret bliver omkring 1500 Danske kr. Angående flyet, så vil vi lave en aftale med Icelandair for rejserne mellem Skandinavien og Island. Den normal

pris for flyrejser ligger omkring 3200 danske kr. Vi håber at kunne sænke disse priser en smule og desuden har vi søgt om støtte til delvis dækning af rejseomkostningerne for deltagerne.

Nærmere information om økonomi, program m.v. samt tilmeldingsblanketter, vil blive sendt ud senere.

Vi kan tage imod over 100 personer og vi håber at vi får mange af jer at se på Island 1994. Tilmeldingerne skal vi have før den 15. juni 1994, men I som er interesseret og tænker på at komme, hører vi gerne fra tidligere, det letter vores planlægning.

Skriv til: **Málbjörg**
ph. 10043
IS-130 Reykjavík
Island

Nærmere information også på telefon til Benedikt: +354-1-672104
eller fax på jobbet: +354-1-672064

KONTINGENT

Med dette nummer af Stammebladet er der et giroindbetalingskort. Dette skal bruges til indbetaling af kontingentet for 1994. Kontingentet er igen i år, kr. 60. Hvis du har indmeldt dig (og betalt) i oktober kvartal 1993 gælder indbetalingen også for 1994.

Husk at du skal have betalt kontingent for at kunne deltage på generalforsamlingen.

På girokortet vil der stå én af flg. betegnelser:

Personligt medlem
Institutionsmedlem
Forældremedlem

Dette er fordi vi gerne vil vide hvorledes I opfatter jeres medlemsskab, og være mere målrettede i vores tilbud til medlemmerne. Der er ingen forskel i medlemsrettighederne. Hvis du vil flyttes til en anden gruppe skal du skrive det på girokortet.

Nogle ønsker ikke medlemsskab, men kun at modtage Stammebladet, her står der: 'Stammebladsabonnet'.

Plus og Stamposten

FSD tilbyder sine medlemmer et gratis abonnement på den Svenske stammeforenings blad 'PLUS'. Det er dog en betingelse at man hvert år tilkendegiver sin interesse til sekretariatet. Sidste chance for i år var den 20. januar; men hvis du er **meget** hurtig kan du endnu nå at sikre dig et abonnement ved at give sekretariatet besked.

Stammeblads-abonnenter kan bestille Plus ved at indbetale kr. 80,00 på FSD's girokonto og mærke indbetalingskortet 'PLUS'.

Vi vil prøve at etablere samme ordning med den Norske stammeforenings blad 'STAMPOSTEN', så hvis du er interesseret i at læse Stamposten, så giv besked hurtigt.

Maja Knudsen har sendt følgende indlæg.

LIGEVÆRD I FOLKESKOLEN OG LIGEVÆRDIG UD AF DEN.

FSD har gennem det sidste års tid kæmpet for at få ændret Undervisningsministeriets bekendtgørelse og vejledning om fravigelser ved folkeskolens afsluttende prøver.

Efter vedtagelsen af den ny skolelov, har ministeriet da også taget bekendtgørelse og vejledning op til revision, og vi har haft Undervisningsministeriets oplæg til høring.

Både FSD's bestyrelse og forældregruppen har indgivet høringssvar, og vi kan nu kun håbe på at omtalte vejledning ændres til gavn for kommende afgangselever med stammehandicap.

I vores høringssvar har vi bl.a. udtrykt ønske om

- at censor skal orienteres om elevens talehandicap inden prøven,
- at der udvises størst mulig fleksibilitet ved den mundtlige prøve,
- at det ikke af elevens eksamensbevis må fremgå, at eleven har fraveget de almindeligt gældende regler.

Med vores høringssvar har vi desuden forsøgt at gøre opmærksom på hvor ukonstant stammen er, og at stammerens mundtlige præstation meget afhænger af trygheden i eksamens - såvel som mange andre - situationer.

Referat af bestyrelsesmøde den 6. februar 1994.

Revideret dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden, valg af referent og ordstyrer.
2. Generalforsamling/Medlemsmøde.
3. Regnskab 1993.
4. Budget 1009 og 1995.
5. Forretningsgangene, herunder tansportgodgørelse, tabt arbejdsfortjeneste og skatterreform.
6. To-dages konference ved Undervisningsministeriet.
7. Forsikring.
8. Nordisk Stammeseminar '94.
9. FSD-ungdom.
10. Nyt brevpapir.
11. John sagen.
12. DSI's fødselsdag.
13. Pengeinstitut.
14. Status på princip og arbejdsprogram.
15. Næste møde.

Deltagere: Jytte, Henrik, Anders, Johnnie, Carl Erik og Gorm (referent).

2. Kommunikationscentret i Fredericia kl. 13:00; Medlemsmøde søndag den 24. Johnnie samler oplysninger om kursussteder til fremtidigt brug.
3. Bestyrelsen tager det foreløbige regnskab til efterretning.
4. Budget gennemgået og godkendt.
5. Udgifter til færge ved kørsel i egen bil dækkes af FSD i forbindelse med foreningsaktiviteter. Diskussion omkring tabt arbejdsfortjeneste tages op på næste møde.
6. Calle orienterede. Nærmere beskrivelse i Stammebladet nr. 2.
7. FSD er selvforsikrende for udstyr udstationeret hos medlemmerne. Anders tegner den for sekretariatet nødvendige forsikring samt undersøger hvilke forsikringer der iøvrigt er nødvendige for os.

8. Der gives dækning for 90 % af seminarafgiften, dog maksimalt kr. 10.000 for samtlige deltagere.
9. Henrik tager initiativ til indlæg i Stammebladet.
10. Nyt brevpapir blev valgt. Der bestilles papir og kuverter.
11. Bestyrelsen giver Anders opbakning til brevet til advokaten vedr. vores holdning.
12. De bestyrelsesmedlemmer der kan komme + udvalgte medlemmer deltager.
13. Kassereren indhenter tilbud fra forskellige pengeinstitutter vedr. renter m.v.
14. Kort status. Tages op på næste møde, søndag den 6/3 eller 13/3.

NYE TIDER FOR SKRIVETELEFONTJENESTEN

(servicenr. 123)

Fra 1. februar 1994 vil man kunne ringe mellem en skrivetelefon og en almindelige telefon til midnat alle ugens dage.

Åbningstiderne bliver pr. 1/2 1994:

Mandag-fredag	kl. 7.00 - 24.00
Lørdag	kl. 8.00 - 24.00
Søndag	kl. 9.00 - 24.00

INTERNATIONAL FLUENCY ASSOCIATION

International Fluency Association (IFA) blev stiftet i 1990. IFA er en non-profit "international, interdisciplinary organization devoted to the understanding of fluency, to the understanding and management of fluency disorders, and to improvement in the quality of life for persons with fluency disorders".

IFA blev stiftet, fordi der ikke var internationale organisationer eller foreninger, der udelukkende beskæftiger sig med fluency (i denne sammenhæng omfatter "fluency" en række talehandicap, hvor stammen p.t. er det, IFA beskæftiger sig mest med - derfor skriver jeg ofte om stammen i det følgende, hvor der retteligt burde stå "fluency" eller "fluency disorders"). IFA vil søge at etablere kontakt til andre sammenlutninger, f.eks. IALP, ASHA og brugerorganisationer (f.eks. stammeforeninger).

Foreningens formål opnås gennem støtte til tværfaglig tankegang og forskning i fluency og ved at opmuntre til tværfaglig erfaringsudveksling og tilgang til behandling, ved tilskyndelse til udvikling af og interaktion mellem brugergrupper (stammefore-

ninger), oplyse offentligheden, og repræsentere stammende personer og medlemmer af de faggrupper, som beskæftiger sig med stammende personer.

IFA har nogle grundlæggende principper som ledetråd. Det er en international forening, derfor skal der være deltagere fra mindst tre lande i bestyrelsen og i de ledende og faglige organer (committees).

IFA vil være et forum for forskellige kliniske, teoretiske og eksperimentelle synspunkter. Alle, der interesserer sig for stammen, er velkomne som medlemmer, indbefattet talepædagoger, (audio)logopæder, socialrådgivere, sociologer, psykologer, foniater, læger, naturvidenskabsfolk, stammere og lægfolk. Årskontingentet er 70 USD, studenter 45 USD, i 1994. Som medlem får man bl.a. foreningens newsletter "ifa-GRAM" og tidsskriftet "Journal of Fluency Disorders", som udkommer kvartalsvis.

Der er 6-8 danske medlemmer ud af et totalt medlemstal på ca. 250 (efteråret 1993). Jeg vil meget stærkt opfordre til, at man melder

sig ind i foreningen. Jo flere vi er, i desto højere grad kan vi gøre vore synspunkter gældende. Jeg kan i den forbindelse fortælle, at Per Fabæch Knudsen er formand for en ad-hoc committee, der skal komme med forslag til IFA's fremtidige organisationsform. Steen Fibiger er formand for et underudvalg (under Membership Committee), der tager sig af sponsorering af IFA-medlemmer fra valutasvage lande (de tidligere Østlande og 3. verdenslandene). Stammeforeningerne verden over er ved at finde sammen om arbejdet i den såkaldte Consumer Affairs Committee, hvor det også i høj grad er vigtigt at lade vor røst høre.

Undertegnede er IFA's kontaktperson for Danmark, og interesserede kan henvende sig til mig for yderligere oplysninger:

Hermann Christmann, Bregnevej
10, 9800 Hjørring,
Tlf & Fax: 98 92 79 61

Kongres

IFA afholder 8.-12. august 1994 sin første kongres i München: "1.ST. World Congress on Fluency Disorders".

Emnerne bliver: Prevention of stuttering, genetics and stutter-

ing, new approaches to stuttering therapy, therapy efficacy, neuro-motor processes, clinical experiences, cognitive/emotional aspects of assessment and therapy, continuing education.

Pris: **Kongresafgiften** ved tilmelding senest 1. april 1994: 300 DEM for medlemmer af IFA, 350 DEM for ikke-medlemmer. Ved tilmelding efter 1. april 1994: 375 DEM for medlemmer og 425 DEM for ikke-medlemmer.

Hotel: Specialpriser ved tilmelding senest 1. april 1994: Fra ca. 90 DEM for et standard-dobbeltværelse til ca. 200 DEM for et luksuriøst dobbeltværelse.

Yderligere oplysninger om tilmelding etc. kan fås hos:

Dansk Videnscenter for Stammen

Emdrupvej 101, bygning C, 2400
København NV
tlf. 39 69 66 33, lokal 2531

eller

Hermann Christmann, Bregnevej
10, 9800 Hjørring
tlf & fax: 98 92 79 61

FORÆLDRE-REPRÆSENTANTER

ÅRHUS AMT

Lurdes Alberti
Ballenvej 53
8305 Samsø
86 59 31 18

RIBE AMT

Carl Erik Peters-Lehm
(se bestyrelsen)

ROSKILDE AMT

Jytte Søborg Andersen
(se bestyrelsen)

Maja Knudsen
(se bestyrelsen)

Malene Thomsen
Roskilde
42 37 15 58

KØBENHAVNS AMT

Susanne Pedersen
Taastrup
43 71 22 28

Flemming og Susanne
Frederiksen
Albertslundvej 85, 1. mf.
2625 Vallensbæk
42 64 22 24

Anette og Carl Petersen
Dragør
32 53 03 97

LOKAL-REPRÆSENTANTER

NORDJYLLANDS AMT

Henrik N. Jensen
Tusborgvej 8
9310 Vodskov
98 29 21 70

VIBORG AMT

Elisabeth Sørensen
Hedevænget 164
8800 Viborg
97 52 79 38

ÅRHUS AMT

Peder Nielsen
Brorsonsvej 2
8260 Viby J
86 11 07 69

VEJLE AMT

Johnnie H. Nielsen
Havepladsvej 176
7000 Fredericia
75 93 28 60

RIBE AMT

Frank Helmuth
Grønningen 17, 1. tv.
7200 Grindsted
75 31 07 67

FYNS AMT

Jørgen Olsen
Ellekærshaven 56
5250 Odense SV
66 17 03 83

STORSTRØMS AMT

Michael Kirkeby
Søndervej 25, Fodby
4700 Næstved
53 74 55 04

ROSKILDE AMT

Maja Knudsen
Birkevang 56
2640 Hedehusene
42 16 24 69

FREDERIKSBORG AMT

Allan Kretz
Ahornparken 32
2970 Hørsholm
42 57 18 24

KØBENHAVNS AMT

Per F. Knudsen
Fyrrehusene 60
2600 Glostrup
43 43 45 75

FSD KALENDER

GENERALFORSAMLING 1994

Den 23. april 1994.
kl. 13:00 på
Kommunikationscentret i
Fredericia.

Fra kl. 10-12 vil bestyrelsen
være til rådighed for diskus-
sion og spørgsmål.

Kl. 12:00 spiser vi en let fro-
kost.

Mulighed for overnatning
ved tilmelding.

Mere følger i næste nummer.

NORDISK STAMME- SEMINAR 1994:

På Island den 19-21. august,
1994.

Se mere information på side
19 i dette blad.

EFTERÅRSMØDE - »OKTOBER«:

Den 29. og 30. oktober
1994.

Oktobermødet er en årligt
tilbagevendende begivenhed
den sidste weekend i oktober.

NÆSTE BESTYRELSES- MØDE:

Den 6/3 eller 13/3 - 1994.

F S D ' s B E S T Y R E L S E

Formand: Henrik N. Jensen
Tusborgvej 8
9310 Vodskov
98 29 21 70

Næstformand: Johnnie H. Nielsen
Havepladsvej 176
7000 Fredericia
75 93 28 60

Kasserer: Anders Johansen
(post sendes til
FSD's adresse)
42 11 09 97

Bestyrelsesmedlemmer:

Jytte Søborg Andersen
Strandvejen 81
4600 Køge
53 66 13 71

Maja Knudsen
Birkevang 56
2640 Hedehusene
42 16 24 69

Carl Erik Peters-Lehm
Vestparken 114
6840 Oksbøl
75 27 12 12

Gorm Rokkjær
Kingosvej 21 2 th.
2630 Tåstrup
42 52 36 16

Foreningen for Stammere i Danmark

c/o DSI

Landskronagade 66
2100 København Ø

Telefax: 8686 2796, kl. 9:00 - 16:00.

Telefon: 8686 2696

Ring og få en snak med vores sekretær Lene
eller læg en besked på telefonsvareren

Du er altid velkommen til at kontakte foreningen med spørgsmål,
oplysninger eller lignende. Medlemskab af FSD koster kr. 60 i 1994.
Ved indmeldelse i oktober kvartal gælder medlemsskabet også for det
følgende år.

Foreningen sælger følgende pjecer, nu med mængderabat:

Ved køb af følgende antal: 1 stk. 10-49 stk 50 - ? stk.

er prisen pr. stk:

Stammer du?	25,00	20,00	12,50
Stammer dit barn?	25,00	20,00	12,50
Stammer din elev?	25,00	20,00	12,50
Når det lille barn stammer	25,00	25,00	20,00

(priserne er excl. moms og forsendelse)

Plakat med stammende berømt heder kan købes for kr. 50 inkl. forsendelse.

T-shirt med vinderbanneret fra verdens-stammekongressen i San Francisco
(motiv efter idé af Hanne Mohr) kan købes for kr. 100 excl. forsendelse.

Video-biblioteket omfatter følgende bånd med ekspeditionsgebyr på kr. 50 og
lånetid én uge:

Sounds of Stutteres.	Vesttyskland 1989
Vi stammer og hvá så.	FSD/Båndværkstedet DR
Talelyst og stammeangst.	v. bl.a. Per F. Knudsen